Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
6 oktober 2020
Kenmerk
TPW/U202000742
Lbr. 20/073
Telefoon
070 373 8393
Bijlage(n)
1

Onderwerp
Gemeentelijke ondersteuning publiekscampagne CoronaMelder

Samenvatting

In de strijd tegen het coronavirus heeft het ministerie van VWS de app CoronaMelder ontwikkeld. De app heeft als doel verspreiding van het virus te beperken, door gebruikers te waarschuwen als ze dicht in de buurt bij iemand met Corona zijn geweest. Het succes ervan is groter wanneer meer mensen de app downloaden. Het gebruik van deze app is vrijwillig. Het ministerie lanceert daarom een publiekscampagne en vraagt gemeenten die te steunen. De VNG ziet dat publieke waarden zoals privacy in hoge mate geborgd zijn en roept u op via de campagne de mogelijkheid om de app vrijwillig te gebruiken bij uw bewoners en medewerkers onder de aandacht te brengen. In deze brief treft u informatie over het meldpunt misbruik en over de wijze waarop u de campagne kunt ondersteunen.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Aan de leden

Datum
6 oktober 2020
Kenmerk
TPW/U202000742
Lbr. 20/073
Telefoonnummer
070 373 83 93
Bijlage(n)
1

Onderwerp
Gemeentelijke ondersteuning publiekscampagne CoronaMelder

Geacht college en gemeenteraad,

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft de contact-tracing app CoronaMelder ontwikkeld voor de bestrijding van het coronavirus. De app heeft als doel verspreiding van het virus te beperken, door gebruikers te waarschuwen als ze dicht in de buurt bij iemand met Corona zijn geweest. Het succes van de app is groter wanneer meer mensen haar gebruiken. Het ministerie start daarom een publiekscampagne om het gebruik door bewoners te stimuleren en vraagt gemeenten om het hierin te ondersteunen. De VNG herkent kritische geluiden uit de maatschappij, maar ziet tegelijkertijd dat publieke waarden in zeer hoge mate geborgd zijn in de app. De VNG roept u dan ook op zich als één overheid achter dit initiatief te scharen, uw bewoners te informeren en zo samen de volgende stap in de bestrijding van het virus te zetten. Uitgangspunt blijft dat voor mensen duidelijk is dat het downloaden en gebruiken van de app altijd vrijwillig is. Hiertoe kunt u uw communicatiekanalen inzetten voor de verspreiding van de campagneboodschap. Zo dragen we als gemeenten bij in het draaiende houden van de samenleving tijdens de pandemie.

CoronaMelder voor bestrijding COVID-19
De app CoronaMelder waarschuwt mensen als zij de afgelopen 14 dagen minimaal 15 minuten dicht in de buurt waren van iemand die positief getest is op het coronavirus. Deze mensen krijgen dan een melding en een handelingsadvies op basis van de landelijke testrichtlijn (LCI-richtlijn). Op dit moment is het advies om *alleen te testen bij klachten.* Dit helpt verspreiding van het coronavirus te beperken.

Gebruik van de app zorgt ervoor dat de tijd tussen het krijgen van een positieve testuitslag en het bereiken van mensen die potentieel besmet zijn zo klein mogelijk is. Het ministerie van VWS verwijst naar onderzoek waaruit blijkt dat dit een zeer effectieve aanvulling is op het reguliere bron-en-contactonderzoek. Daarbij geldt geen minimum vereiste adoptiegraad (aantal downloads) om effect te verwachten: elke extra gebruiker helpt mee. Na een uitgebreide campagne zit Duitsland op ongeveer 21%. Nog vóór officiële lancering is dit in Nederland al ongeveer 7.5% (1.3 miljoen downloads).

Borging van publieke waarden in CoronaMelder
Digitalisering verandert de manier waarop bewoners en overheid met elkaar omgaan. De VNG zet zich ervoor in dat in onze informatiesamenleving publieke waarden geborgd zijn, zoals bij het verzamelen van gevoelige data. Het proces dat het ministerie van VWS heeft gevolgd heeft hier volgens ons voldoende oog voor. Het heeft de app samen met een kritische *community* ontwikkeld en het resultaat is een hoge mate van borging van privacy (o.a. geen toegang tot gebruikers- of locatiegegevens) en autonomie (vrijwilligheid staat voorop). Kritische geluiden van onder meer het Rathenau Instituut over de afhankelijkheid van Apple en Google zijn herkenbaar, maar acceptabel bij deze belangrijke èn tijdelijke app.

Op advies van de Autoriteit Persoonsgegevens worden de gegevensverwerking en het vrijwillige karakter van de app geborgd in de 'Tijdelijke wet notificatieapplicatie COVID-19'. De wet is op 3 september door de Tweede Kamer en op 6 oktober door de Eerste Kamer aangenomen.

Handhaving verkeerd gebruik/ misbruik app
Een van de belangrijkste waarborgen is dat het gebruik van CoronaMelder te allen tijde vrijwillig is. Daarom is voorzien in een antimisbruikbepaling die regelt dat niemand direct of indirect mag worden verplicht CoronaMelder te downloaden, te gebruiken of inzage te geven in de app.

Het ministerie van VWS stelt een meldpunt in voor het doorgeven van (mogelijke) overtredingen van deze antimisbruikbepaling. Het gaat dan bijvoorbeeld om werkgevers of ondernemers die deelname aan de app eisen, om toegelaten te worden in een kantoorpand of winkel.

Het meldpunt geeft deze meldingen door aan de desbetreffende toezichthouder. Dit kan de Inspectie SZW of de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) zijn, maar ook de gemeente. Als dat laatste het geval is, komt de melding binnen via het algemene telefoonnummer en/of eventueel algemene mailadres van de gemeente. Uw gemeente kan ook een ander nummer doorgeven, zie hiervoor de bijlage. De VNG adviseert u om de afhandeling van deze meldingen binnen uw organisatie in te richten, zodat het KCC de melding kan doorzetten. U kunt voor verschillende aanpakken kiezen. Het kan door de inzet van een BOA of een gemeentelijke medewerker. U kunt er ook voor kiezen om als burgemeester of collegelid dit gesprek aan te gaan.

Zorg / GGD
De CoronaMelder is een aanvulling op de reguliere bron-en-contactopsporing (BC) die door de GGD wordt uitgevoerd. Zo zorgt de app ervoor dat de BCO-werklast van de GGD (op termijn) kan verminderen. We moeten echter voorkomen dat door het sneller opsporen van contacten van besmette personen de testcapaciteit van de GGD overbelast raakt. Uit de evaluatie van de proefregio's blijkt namelijk een stijging van het aantal testaanvragen. De GGD volgt bij het testbeleid nog steeds de richtlijn van het RIVM, namelijk: alleen testen bij klachten. Om ervoor te zorgen dat de testcapaciteit van de GGD beheersbaar en effectief blijft, vragen wij u (tot een eventuele wijziging van de testrichtlijn) in de communicatie met uw inwoners te benadrukken dat *alleen mensen met klachten* zich laten testen.

Een andere zorg is de recente tekorten aan testmateriaal bij de testlaboratoria. Om te zorgen dat de app daadwerkelijk een bijdrage levert aan het snel indammen van besmettingshaarden is het op tijd kunnen bemonsteren van de testen belangrijk binnen de gehele keten. Wij benadrukken dit in onze overleggen met het rijk.

Ondersteunen campagne en communicatiekanalen
Elke download helpt, dus de inzet van gemeentelijke communicatiekanalen kan sterk bijdragen aan het succes van de app en de bestrijding van het virus. Het ministerie van VWS heeft communicatiemateriaal en een toolkit voor de publiekscampagne ontwikkeld die u kunt gebruiken in uw eigen kanalen en onder de aandacht brengen van uw eigen netwerk (buurthuizen, sportclubs, etc). De link naar de toolkit wordt zodra deze beschikbaar is gesteld door het ministerie op het VNG Communicatieplatform en het VNG forum Corona geplaatst.

Bij de behandeling in het parlement was veel aandacht voor het vrijwillige karakter van de app. Hier is zorgvuldigheid geboden om te zorgen dat er geen (gevoel van) verplichting kan ontstaan in de communicatie met bewoners, in afhankelijkheidsrelaties of in (zijdelings) hiërarchische relaties, zoals die met uw eigen medewerkers en contractanten.

Als gemeente kunt u (kritische) bewonersvragen krijgen over de installatie en waarborgen van de app. Het ministerie van VWS heeft, naast het hierboven genoemde meldpunt voor misbruik, de website www.coronamelder.nl en een helpdesk voor (technische) vragen ingericht, bereikbaar op 0800-1280.U kunt hier naar doorverwijzen.

Doorlopend gesprek en neveneffecten
Gemeenten hebben zicht op (neven)effecten die mogelijk optreden rond de inzet van de app. Wij blijven in gesprek met het ministerie van VWS over deze app (en andere digitale toepassingen) en nemen uw signalen graag mee.

Voor vragen over de inzet van de VNG, de Commissie Informatiesamenleving of voor het doorgeven van signalen kunt u contact opnemen met Dirk van Brederode (dirk.vanbrederode@vng.nl).

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

L.K. Geluk
Algemeen directeur